

Η Μητρόπολη Λέρου τιμά το Αντιτορπιλικό “Βασίλισσα Όλγα”

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Λέρου, Καλύμνου και Αстуπαλαίας

Την Κυριακή 26 Σεπτεμβρίου 2021, στη μνήμη της Μεταστάσεως του Αγίου Ενδόξου Αποστόλου και Ευαγγελιστού Ιωάννου του Θεολόγου, η Ιερά Μητρόπολη Λέρου θα τιμήσει παράλληλα και την 78η επέτειο καταβυθίσεως του ένδοξου Αντιτορπιλικού «ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΟΛΓΑ».

Στον Καθεδρικό Ιερό Ναό του Αγίου Νικολάου Λακκίου Λέρου, το απόγευμα του Σαββάτου 25/9 και ώρα 6 το απόγευμα θα τελεστεί ο Μέγας Πανηγυρικός Αρχιερατικός Εσπερινός μετ' Αρτοκλασίας, χοροστατούντος του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Λέρου κ. Παϊσίου.

Το πρωί της Κυριακής 26/9 και ώρα 7:00΄, θα τελεστεί ο Όρθρος και Αρχιερατική Θεία Λειτουργία.

Μετά το πέρας της Θείας Λειτουργίας και ώρα 10:30΄π.μ., θα ψαλεί η Επίσημος Δοξολογία, βάσει προγράμματος που εξέδωσε το **Γενικό Επιτελείο Ναυτικού και η ΥΝΤΕΛ, για την 78η επέτειο καταβύθισης του ένδοξου Α/Τ «Βασίλισσα Όλγα»**, και θα αναπεμφθεί επιμνημόσυνη δέηση υπέρ του Κυβερνήτου, Αξιωματικών, Υπαξιωματικών και Ναυτών, των εν θαλάσση ηρωϊκώς πεσόντων υπέρ Πατρίδος, κατά την αποφράδα εκείνη ημέρα της **26ης Σεπτεμβρίου 1943**.

Σημειώνεται ότι κατά τις Ιερές Ακολουθίες και εκδηλώσεις, θα τηρηθούν τα ισχύοντα υγιεινομικά πρωτόκολλα για την προστασία της δημόσιας υγείας, λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού.

Από το Γενικό Επιτελείο Ναυτικού και την Υπηρεσία Ναυτικών Τεχνικών Εγκαταστάσεων Λέρου (Υ.Ν.Τ.Ε.Λ.) καταρτίστηκε το παρακάτω πρόγραμμα εκδηλώσεων της 78ης Επετείου Μνήμης για τη βύθιση του ένδοξου Αντιτορπιλικού του Π.Ν. «Β. Όλγα»:

ΚΥΡΙΑΚΗ 26 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2021

Α. Δοξολογία στον Καθεδρικό Ιερό Ναό Αγίου Νικολάου στο Λακκί Λέρου.

Ώρα 10:00 – Πέρασ παράταξης αγήματος και μπάντας ΠΝ.

Ώρα 10:15 – Πέρασ προσελεύσεως αντιπροσωπειών.

Ώρα 10:20 – Πέρασ προσελεύσεως προσκεκλημένων.

Ώρα 10:30 – Άφιξη επισήμων – Έναρξη Δοξολογίας στον Καθεδρικό Ιερό Ναό Αγίου Νικολάου Λακκίου Λέρου.

Β. Επιμνημόσυνη Δέηση στο Μνημείο Πεσόντων του Α/Τ «Β. ΟΛΓΑ»

Ώρα 10:40 – Πέρασ παράταξης αγήματος και μπάντας στο Μνημείο Πεσόντων του Α/Τ «Β. ΟΛΓΑ».

Ώρα 10:50 – Πέρασ προσέλευσης αντιπροσωπειών στο Μνημείο Πεσόντων του Α/Τ «Β. ΟΛΓΑ».

Ώρα 10:55 – Πέρασ προσέλευσης προσκεκλημένων στο Μνημείο Πεσόντων του Α/Τ «Β. ΟΛΓΑ».

Ώρα 11:00 – Άφιξη των επισήμων στο Μνημείο Πεσόντων του Α/Τ «Β. ΟΛΓΑ» –

Έναρξη Επιμνημόσυνης Δέησης.

Ωρα 11:15 - Προσκλητήριο πεσόντων του Α/Τ «Β. ΟΛΓΑ». Τήρηση ενός λεπτού σιγής.

Ωρα 11:20 - Καταθέσεις στεφάνων. Ανάκρουση Εθνικού Ύμνου.

Ωρα 11:30 - Χαιρετισμός ΥΕΘΑ, Α/ΓΕΕΘΑ, Α/ΓΕΝ.

Ωρα 11:40 - Επιβίβαση επισήμων και Αρχηγού ΓΕΝ, σε Πολεμικό Πλοίο και μετάβαση στη θέση βυθίσεως του Α/Τ «Β. ΟΛΓΑ» - Ρίψεις στεφάνων - Επιστροφή αποβίβαση επισήμων - Πέρας τελετής.

Το ιστορικό του ένδοξου Αντιτορπιλικού «ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΟΛΓΑ»

Το αντιτορπιλικό «Βασίλισσα Όλγα» (D-15), τύπου Greyhound, αποτέλεσε ένα από τα ενδοξότερα πλοία του Πολεμικού μας Ναυτικού, με πλούσια δράση κατά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Πήρε μέρος σε επικίνδυνες αποστολές στην Αδριατική, στο Τομπρούκ, στη Μεσόγειο και στον Ινδικό Ωκεανό.

A/T Βασίλισσα Όλγα

Ιστορικό Αρχείο Λέρου
Γραφείο Αρχαίων του Κράτους

*Η σημαία
του A/T Βασίλισσα Όλγα
φυλάσσεται
στο Πολεμικό Μουσείο Αθηνών*

Το Φεβρουάριο του 1941, ήταν εκείνο που μετέφερε τα αποθέματα χρυσού της Τράπεζας της Ελλάδος, στην Κρήτη. Και ήταν πάλι το «ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΟΛΓΑ» που επιλέχθηκε για την μετακίνηση της Ελληνικής κυβέρνησης στην Μεγαλόνησο, μετά τη γερμανική εισβολή.

Σήμερα, αναπαύεται στην υγρή αγκαλιά της θάλασσας, στο Λακκί της Λέρου, στο σημείο που βυθίστηκε, παίρνοντας μαζί του στο βυθό 71 μέλη του ηρωικού πληρώματος του.

Η ιστορία του «ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΟΛΓΑ» αρχίζει στην Αγγλία, όπου ναυπηγείται και καθελκύεται στις 2 Ιουνίου 1938. Το πλοίο θα πάρει το όνομά του βάσει του ΒΔ 25/8/38.

ΑΝΤΙΤΟΡΠΙΛΙΚΟ «ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΟΛΓΑ»

Τεχνικά Χαρακτηριστικά

Türoç: Greyhound

Έτος κατασκευής: 1938

Διαστάσεις: 97,5/9,7/2,7 μέτρα

Εκτόπισμα: 1.414 τόννων

Πρόωση: 34.000hp, διπλόελο

Ταχύτητα: 35 κόμβοι

Οπλισμός: 4 πυροβόλα των 5 ιντσών

4 A/A πολυβόλα των 37 χιλ.

2 τετραπλοί Τ/Σ των 21 ντισών

(Το 1941 αφαιρέθηκε το 4ο πυροβόλο των 5 ιντσών και οι πρόθυμιοι Τ/Σ και στη θέση τους εγκαθίστανται 1 Α/Α πυροβόλο των 3 ιντσών και 6 πολυβόλα των 20 χιλιοστών.)

Δράση

- Συμμετείχε στην πρώτη και ρύξη καταστροφική επιχείρηση των ελληνικών αντιτορπιλικών στο Σέιντ του Οτράντο.
- Το Φεβρουάριο του 1942 με εντολή στην Πλωτήρα 7, Μπλόκο συμμετείχε στη επιχείρηση του Τομπρούκ μαζί με βρετανικά μάρω, ενώ στις 14 Δεκεμβρίου βύθισε κοντά στη Βαγγάδα σε αναγνώριση το ιταλικό ΥΒ Uarsick.
- Στις 18 Ιανουαρίου του 1943 βύθισε στην περιοχή της Παντελαπείας το ιταλικό πετρελαιοφόρο Stromboli (500 τόν).
- Στις 2 Ιουνίου σε αναγνώριση με το βρετανικό A/T Jervis βύθισε παλιά γραμμή αποσκευασμένη από 2 μαχητικά πλοία και 2 συνοδεία μεταξύ αυτών και το A/T Castore
- Έλαβε μέρος στη επιχείρηση κατάληψης της Παντελαπείας και της απόβασης στη Σικελία.
- Στις 18 Σεπτεμβρίου 1943 βύθισε σε αναγνώριση με το βρετανικό A/T Faulknor και Eclipse κοντά στην Αστυπάλαια και άλλη γραμμή αποσκευασμένη από τα φορτηγά Pluto και Paolo (2.000 και 4.000 τόν) αντίστοιχα καθώς και το γεωργικό συνοδό τους ΥΒ 104.

Στις 26 Σεπτεμβρίου του 1943 το Βασιλικό Όθρα βυθίζεται στο Λακκί της Αίγρου μετά από γερμανική αεροπορική επιβολή. Χάνουν την ζωή τους ο κυβερνήτης, Πλωτάρχης Γ. Μηλιόσης, 5 αξιωματικοί, 10 υπαξιωματικοί, 54 ναυτοί και 3 Άγγλοι ναύτες. Από τους συνολικά 141 Έλληνες διασωθέντες υπάρχουν 23 τραυματίες. Επίσης ως επιβάτες επιβιβάνουν στο αντιτορπιλικό 15 Αίγριο πολίτες και 7 Έλληνες ναύτες από το πλήρωμα του φορητού πλοίου Targemou, πομπά στο αυτούς σκοτώνονται 3 Αίγριο και 4 ναύτες.

[illegible]

Στις 28 Οκτωβρίου 1938 στο «Β.ΟΛΓΑ» θα τοποθετηθεί ο πρώτος κυβερνήτης αρχιπλοίαρχος Μ. Ζαρόκωστας και λίγες μέρες αργότερα ο ύπαρχος πλωτάρχης Ε.Ζάρπας και ο πρώτος μηχανικός Η.Πολιτάκος, όπου με λίγους υπαξιωματικούς αναχωρούν για την Γλασκώβη για την παραλαβή του Α/Τ.

Στις 4 Φεβρουαρίου 1939 εκτελεί δοκιμές εν πλω και φθάνει την μεγίστη ακίνδυνη ταχύτητα των 34 κόμβων.

Η ύψωση της Ελληνικής Σημαίας στο Α/Τ «Βασίλισσα Όλγα» γίνεται στις 11 Φεβρουαρίου 1939, ενώ η επίσημη ένταξη στο Ελληνικό Πολεμικό Ναυτικό τρεις μέρες αργότερα στις 14 Φεβρουαρίου 1939.

Η δράση του «Β. ΟΛΓΑ» αρχίζει στις 15 Αυγούστου του 1940. Τότε, μετά τον τορπιλισμό της «ΕΛΛΗΣ» στην Τήνο, κλήθηκε μαζί με το αδελφό του πλοίο «Β.ΓΕΩΡΓΙΟΣ» να συνοδεύσει τα επιβατηγά σκάφη με τους προσκυνητές της Μεγαλόχαρης από την Τήνο στον Πειραιά. Κυβερνήτης του «Β. Όλγα» αυτή την περίοδο, ήταν ο Πλοίαρχος Α. Λεοντόπουλος.

Με την κήρυξη του πολέμου, στις 28 Οκτωβρίου το 1940, το «Β. ΟΛΓΑ» αναπτύσσει έντονη πολεμική δραστηριότητα. Παίρνει μέρος σε επικίνδυνες πολεμικές επιχειρήσεις, σε περιπολίες, καταδρομικές εξόδους, συνοδείες νηοπομπών αλλά και αποστολές εξόντωσης των εχθρικών πλοίων.

Στις 27 Απριλίου 1941 τα γερμανικά στρατεύματα μπαίνουν στην Αθήνα και υψώνουν στην Ακρόπολη την σημαία με τον αγκυλωτό σταυρό. Δυο μέρες πριν, το «Β. ΟΛΓΑ» άφηνε πίσω της την πατρίδα και έπλεε προς την Αλεξάνδρεια για την συνέχιση του αγώνα.

Στην Αλεξάνδρεια, το «Β. ΟΛΓΑ» εντάσσεται στη βρετανική μοίρα αντιτορπιλικών, ενώ την κυβέρνησή της αναλαμβάνει ο 37χρονος πλωτάρχης Γεώργιος Μπλέσσας. Με κυβερνήτη τον Μπλέσσα το «Β.ΟΛΓΑ» θα ζήσει τις πιο δοξασμένες στιγμές της αλλά και τις πιο τραγικές της ώρες. Υπόδειγμα αξιωματικού , ο αισιόδοξος

κεφαλλονίτης με τη σιδερένια θέληση και τις ακλόνητες αρχές του, ο Γ. Μπλέσσας ταύτισε το όνομά του με την αυτοθυσία και τη συναδελφική αλληλεγγύη.

Ο άγγλος αξιωματικός, ανθυποπλοίαρχος G.Connell, περιγράφει τον πλωτάρχη Γ. Μπλέσσα με τα παρακάτω λόγια : «Η Β.ΟΛΓΑ είχε κυβερνήτη τον εγκάρδιο και θαρραλέο πλωτάρχη Μπλέσσα, ο οποίος εκτός από έξοχος επαγγελματίας, ήταν επίσης ένας διεθνούς φήμης πρωταθλητής γέφυρας..». Αυτός ο κυβερνήτης θα κερδίσει τον σεβασμό και την απεριόριστη εκτίμηση του πληρώματος του πλοίου του, πολύ γρήγορα. Απαιτητικός κατά τη διάρκεια των πολεμικών συγκρούσεων, πραγματικός φίλος όμως όταν οι συνθήκες το επέτρεπαν ή το απαιτούσαν. Ήξερε να είναι άψογος κυβερνήτης αλλά και σωστός άνθρωπος με ενδιαφέρον και κατανόηση για τους συντρόφους του. Με αυτόν τον Κυβερνήτη το «Β. Ολγα» θα γράψει, τα χρόνια που θα ακολουθήσουν, μία από τις πιο χρυσές σελίδες της ναυτικής μας ιστορίας.

Συμμετείχε στη ναυμαχία του Ταΐναρου. Μαζί με το αγγλικό αντιτορπιλικό «PETARD» αιχμαλώτισε το ιταλικό υποβρύχιο «UARSCIEK», κοντά στη Βεγγάζη. Έγιναν τρεις επιθέσεις από το «PETARD» και το «Β.ΟΛΓΑ» κατά του ιταλικού υποβρυχίου. Η τελευταία από το ελληνικό αντιτορπιλικό έδωσε και τη χαριστική βολή στο «UARSCIEK», που αναγκάστηκε να αναδυθεί. Το «UARSCIEK» ήταν το τελευταίο από τα 20 ιταλικά υποβρύχια που χάθηκαν στη Μεσόγειο το 1942.

Τον Ιανουάριο του 1943, το «Β. ΟΛΓΑ» βυθίζει το Ιταλικό πετρελαιοφόρο «STROMPOLI» και τον Ιούνιο της ίδιας χρονιάς βυθίζει σε συνεργασία με το βρετανικό «JERVIS», δύο πολεμικά και δύο πλοία συνοδείας.

Πρωτοστάτησε στην επίθεση κατά της Παντελλερίας, του «νησιού φρουρίου» του Μουσολίνι και στην απόβαση της Σικελίας.

Ήταν το μοναδικό ελληνικό πλοίο που συμμετείχε το Σεπτέμβριο του 1943, στην παράδοση του ιταλικού στόλου, μετά τη συνθηκολόγηση της Ιταλίας. Η συμμετοχή της «Β. ΟΛΓΑΣ», ήταν ιδιαίτερα τιμητική, τόσο για το θρυλικό αντιτορπιλικό μας, όσο και το Ελληνικό Πολεμικό Ναυτικό.

Μετά τη συνθηκολόγηση της Ιταλίας, άρχισαν οι επιχειρήσεις στα Δωδεκάνησα. Τα ελληνικά αντιτορπιλικά, παρά τους κινδύνους, έπλεαν στο Αιγαίο, χτυπούσαν εχθρικές νηοπομπές, αποβίβαζαν κομάντος στα Δωδεκάνησα και επέστρεφαν στις βάσεις τους για ν' ανεφοδιαστούν και ν' αποπλεύσουν πάλι για άλλες περιπολίες ή αποστολές.

Μια τέτοια τόσο επικίνδυνη όσο και επιτυχή αποστολή πραγματοποίησε το «Β.ΟΛΓΑ» τον Σεπτέμβριο του 1943, κοντά στην Αστυπάλαια. Μαζί με τα αγγλικά

αντιτορπιλικά «FAULKNER» και «ECLIPSE» είχαν εντοπίσει γερμανική νηοπομπή. Οι Γερμανοί προσπαθούσαν ν' αποφύγουν την αναμέτρηση. Στάθηκαν όμως άτυχοι. Τρεις μέρες μετά την βύθιση της εχθρικής νηοπομπής στην Αстуπάλαια, το «Β.ΟΛΓΑ» ξαναβρέθηκε στα Δωδεκάνησα, μεταφέροντας στρατό, αντιαεροπορικά ταχυβόλα, μοτοσικλέτες, τρόφιμα και πυρομαχικά, στη Λέρο. Ήταν η πρώτη φορά μετά από 2,5 χρόνια που το πλήρωμα του «Β.ΟΛΓΑ» αντίκριζε ξανά ελληνικό νησί.

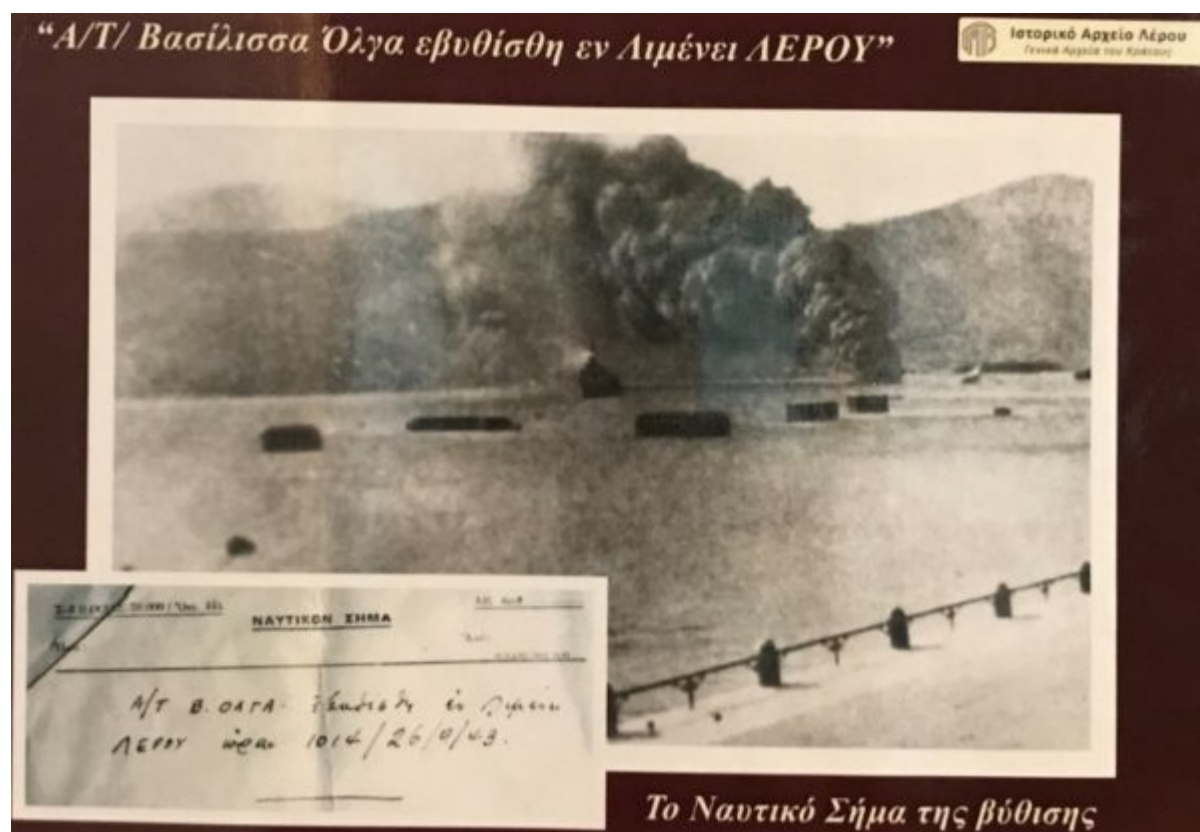
Το επόμενο ταξίδι όμως του ελληνικού αντιτορπιλικού στη Λέρο, θα είναι και το τελευταίο του θρυλικού πλοίου. Ένα ταξίδι που άρχισε στις 08:45' της 25ης Σεπτεμβρίου, όταν το «Β.ΟΛΓΑ» απέπλευσε από την Αλεξάνδρεια μαζί με το αγγλικό «INTREPID» με προορισμό την θαλάσσια περιοχή ανάμεσα στην Κρήτη και την Κω. Εκεί τα δύο αντιτορπιλικά θα εκτελούσαν επιθετική περιπολία για να εμποδίσουν τη διέλευση εχθρικών νηοπομπών από λιμάνια της ηπειρωτικής Ελλάδας και της Κρήτης προς τα Δωδεκάνησα. Μέχρι τις 04:15' της 26ης Σεπτεμβρίου, τα δύο πλοία περιπολούσαν στην προκαθορισμένη περιοχή, χωρίς απρόοπτα. Τότε, παίρνουν με κρυπτογραφημένο σήμα εντολή να καταπλεύσουν στη Λέρο, στις 07:00' το πρωί.

Στις 07:00' το πρωί της επόμενης ημέρας, τα δύο αντιτορπιλικά έμπαιναν στον όρμο Λακκί της Λέρου. Ήταν Κυριακή 26 Σεπτεμβρίου 1943, ανήμερα της θρησκευτικής εορτής του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου.

Στο φυσικό λιμάνι της Λέρου υπήρχαν τρεις βρετανικές τορπιλάκατοι και ένα

μικρό ιταλικό καράβι, δεμένα κοντά στην προκυμαία. Το «Β.ΟΛΓΑ» έδεσε κοντά στη δεύτερη είσοδο του όρμου και το «INTREPID» περίπου 200 μέτρα ανατολικότερα. Το πλήρωμα ήταν κουρασμένο από την ολονύχτια περιπολία κι έτσι οι περισσότεροι κατέβηκαν στα υποφράγματα για να κοιμηθούν. Στη γέφυρα έμεινε ο αξιωματικός φυλακής με τους βοηθούς του, στα πυροβόλα και τα πολυβόλα έμειναν οι πυρήνες των ομοχειριών και στις μηχανές υπήρχαν οι μηχανικοί και οι θερμαστές βάρδιας. Η γαλήνια αιγαιοπελαγίτικη μέρα έκανε τα πληρώματα των πλοίων να πιστέψουν ότι θα περνούσαν μια ήρεμη μέρα στο μέχρι τότε ασφαλές ορμητήριο της Λέρου.

Στις 10:00΄ το πρωί οι σειρήνες ήχησαν. Γερμανική επιδρομή από 40 stukas επιτέθηκαν στα αγκυροβολημένα πλοία. Τελικά το «Β.ΟΛΓΑ» βυθίστηκε, μετά από ηρωϊκή μάχη του πληρώματός του με τα γερμανικά αεροπλάνα. Απωλέσθηκαν ο κυβερνήτης, πλωτάρχης Γ. Μπλέσσας ΒΠΝ, 6 αξιωματικοί, 65 υπαξιωματικοί και ναύτες. Μαζί με το «Β.ΟΛΓΑ» βυθίστηκε και το αγγλικό «INTREPID».

Α/Τ «ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΟΛΓΑ»

Διαστάσεις: Μήκος: 323 πόδια

Πλάτος: 33 πόδια

Βύθισμα: 8,5 πόδια

Εκτόπισμα: 1.335 τόνοι άφορτη, 2.000 τόνοι έμφορτη

Πρόωση: 2 ατμοστρόβιλοι Parsons ισχύος 34.000 ίππων

3 λέβητες Yarrow

2 έλικες

Ταχύτητα: 34 κόμβοι μέγιστη ακίνδυνη

32 κόμβοι επιτρεπόμενη

14 κόμβοι οικονομική

Ακτίνα δράσεως: 3.370 ν.μ. με ταχύτητα 12 κόμβων

2.330 ν.μ. με ταχύτητα 19 κόμβων

1.600 ν.μ. με ταχύτητα 26 κόμβων

1.180 ν.μ. με ταχύτητα 31 κόμβων

Φόρτος καυσίμων: 455 τόνοι πετρελαίου

Οπλισμός: 4 πυροβόλα 127mm Rheinmetall

4 ταχυβόλα αντιαεροπορικά 37mm Rheinmetall

2 τετραπλοί Τ/Σ των 533mm

2 εκτοξευτές βομβών βάθους

2 αφετήρες για τη ρίψη βομβών

Το 1941 αφαιρέθηκε το 4ο πυροβόλο των 5 ιντσών και οι πρυμνιοί Τ/Σ για να προστεθούν 1 Α/Α πυροβόλο 3 ιντσών, 6 πυροβόλα 20 χιλ. και συσκευή Α/Υ.

Πλήρωμα άνδρες: 145 ελάχιστο – 240 μέγιστο